

Ősszel már nem romlik tovább?

A GKI Gazdaságkutató Zrt.-nek az Erste Bank együttműködésével készült előrejelzése szerint az idei II-III. negyedévben várható a recesszió mélypontja, az innen való elmozdulás azonban nem lesz olyan látványos, mint a visszaesés volt. Az I. negyedévi adatok világszerte rosszabbak a korábbi prognózisoknál, a világot jellemző piaci pánik azonban enyhült. A bizalmi indexek az EU-ban és Magyarországon továbbra is nagy pesszimizmust tükröznek, de kissé már javulnak. Miközben a magyar gazdaság teljesítménye idén 5,5% körüli mértékben esik, a külső egyensúly látványosan javul, a belső pedig megfelel a nemzetközi követelményeknek.

Az elmúlt ötven évben a világgazdaság most negyedszer került - 1975, 1980 és 1992 után - olyan recesszióba, amely a világ fejlett térségeit egyszerre jellemzi. Az USA gazdasága az I. negyedévben 2,6%-kal, az EU-é 4,4%-kal esett vissza az egy évvel korábbihoz képest. Ez utóbbin belül két számjegyű zuhanás következett be a balti államokban, 6,9%-os Németországban, 6,4%-os Magyarországon.

Az első negyedévben az agrárium kivételével a gazdaság minden ágazatának kibocsátása csökkent. Az ipari visszaesés továbbra is a kivitel (26%-os) mérséklődésének következménye, de a belföldi értékesítés is 7%-kal esett. A járműgyártás és a kohászat termelése közel 40%-kal, az elektronikai cikkeké 23%-kal csökkent. A nemzetgazdaság energiaigénye 8%-kal volt kisebb a 2008. I. negyedévinél. Az ipari termelés áprilisban márciushoz képest is 5%-kal esett, a készletek kiürülése után azonban a nyár elején több cégnél elkezdenek visszaállni az önapos termelésre. Márciusban javult az építőipar helyzete, a kiskereskedelmi forgalom visszaesése azonban még erősödött is. Érdekes módon az üzemanyag-forgalom emelkedett, ami minden bizonnyal a gyenge forint miatt megélt bevásárló-turizmus bővülésének következménye. Erre utal a külföldi látogatók számának 5%-os emelkedése is, miközben a kereskedelmi szálláshelyek igénybevétele folyamatosan csökken.

A külkereskedelmi egyenleg már az első negyedévben jelentős, 0,6 milliárd eurós aktívumot mutat. A pénzügyi forráshiány kikényszeríti a külső deficit mérséklését. A külső finanszírozási igény az elmúlt évek 6-8%-os szintjéről 2009-re 2 milliárd euróra, a GDP 2,2%-ára csökken. Az import exportnál erőteljesebb visszaesése miatt jelentősen bővül a külkereskedelmi aktívum, a csökkenő profittermelés miatt visszaesik a jövedelemkiáramlás - bár a kamatteher emelkedik -, s 1,1 milliárd euróról mintegy 2,5 milliárdra emelkednek a nettó EU-források. A 2 milliárdos hiányt az IMF-EU hitel finanszírozza.

Az év közepétől az áfa- és jövedékiaadó-emelés átmenetileg gyorsítja az inflációt. Ez az élelmiszerek esetében 2-3 százalékponttal emelheti az árindexet. A csökkenő kereslet viszont visszafogja az áremelési törekvések érvényesíthetőségét. A ruházati és tartós fogyasztási cikkek a gyengülő forint és az áfa-emelés ellenére csak kismértékben drágulnak. Az élvezeti cikkek árát az áfán kívül a jövedéki adó is emeli. Az energiahordozók esetében a támogatások csökkentése és az adóváltozás drágulást okoz, kivéve a távhőt, amelynek csökken az adótartalma. A nemzetközi energiaárak mérséklődése önmagában lehetővé tenné a gáz árának csökkentését, azonban a korábbi, a szükségesnél alacsonyabb áremelések miatt ismét törlesztendő adósság halmozódott fel a gáz-szolgáltatók irányába. Így az árcsökkentés későbbre halasztódik. Az állami és önkormányzati szolgáltatások (közlekedés, kommunális szolgáltatások) árában érvényesülni fog az áfa-emelés. A piaci szolgáltatók viszont csak részben tudják a fogyasztókra hárítani azt. Összességében az év közepi adóemelések hatására az év végére átmenetileg 7% közelébe emelkedhet a drágulás üteme, éves átlagban pedig 4,5%-os infláció várható.

A GKI Gazdaságkutató Zrt. prognózisa a magyar nemzetgazdaság 2009. évi folyamatairól

	2006.	2007.	2008.	2009. január- március	2009 (előrejelzés)
1. A GDP volumenindexe (%)	104,1	101,2	100,6	93,6	94,5
2. Az ipari termelés indexe (összehasonlító áron, %)	110,1	108,1	98,9	76,5*	86,0
3. Nemzetgazdasági beruházások indexe (összehasonlító áron, %)	93,8	101,5	97,0	92,3	90
4. Az építési-szerelési tevékenység indexe (összehasonlító áron, %)	98,4	85,9	94,9	95,9	95,0
5. A kiskereskedelmi forgalom volumenindexe (%)	104,4	97,0	98,2	95,4	95,0
6. A kivitel változásának indexe (folyó áron, euróban, %)	116,6	115,7	105,6	73,7	88
7. A behozatal változásának indexe (folyó áron, euróban, %)	113,9	111,9	105,6	71,5	85
8. A külkereskedelmi mérleg egyenlege (milliárd euró)	-2,4	-0,1	-0,2	0,6	2,0
9. A folyó fizetési és tökemérleg együttes egyenlege (milliárd euró)	-6,2	-5,4	-7,8	-	-2,0
10. Az euró átlagos árfolyama (forint)	264,3	251,3	251,2	297,0*	290
11. Az államháztartás hiánya (pénzforgalmi szemléletben, helyi önkormányzatok nélkül, milliárd forint)	2034	1291	907,1	604,1*	750
12. A bruttó átlagkereset indexe	108,1	108,2	107,5	100,3	101,0
13. Fogyasztói árindex	103,9	108,0	106,1	103,1*	104,5
14. Fogyasztói árindex az időszak végén (előző év azonos hónap = 100)	106,5	107,4	103,5	103,4*	106,8
15. Munkanélküliségi ráta az időszak végén (%)	7,5	7,7	8,0	9,9**	10

* 2009. I-IV. hó

** 2009. II-IV. hó

A tényadatok forrása: KSH, MNB, PM